

OECD RAHVUSVAHELISTE INVESTEERINGUTE JA HARGMAISTE ETTEVÕTETE DEKLARATSIOON JA OTSUSED: PÕHITEKSTID

Tõlgitud välisministeeriumi poolt inglise ja prantsuse keelest originaalväljaandest *The OECD Declaration and Decisions on International Investment and Multinational Enterprises: Basic Texts / La Déclaration et les Décisions de l'OCDE sur l'investissement international et les entreprises multinationales: Textes de base*. DAF/IME(2000)20.

Originaalväljaanne asub OECD kodulehel
<http://www.oecd.org//daf/investment/guidelines/freeonline.htm> (inglise keeles) ja
<http://www.oecd.org//daf/investment/guidelines/freeonlinef.htm> (prantsuse keeles).

OECD ei ole vastutav tõlke kvaliteedi ja originaaltekstile vastavuse eest.

EESSÕNA

OECD on rahvusvaheliste otseinvesteeringute ja hargmaiste ettevõtete valdkonnas olnud pika aega liikmesriikide vahelise koostöö keskpunktiks. Koostöö tugineb rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete 1976. aasta deklaratsioonil ja sellega seotud OECD Nõukogu otsustel, mida on rohkem kui kahekümne aasta jooksul erinevatel viisidel tõhustatud. Need õigusaktid kajastavad ühisele filosoofiale ja sarnasele käsitlusele tuginevat konsensust OECD 29 liikmesriigi ja nelja mitteliikmesriigi (Argentiina, Brasiilia, Tšiili ja Slovakkia¹) vahel ning nad sisaldavad nelja omavahel seotud põhiosa:

- suunised hargmaistele ettevõtetele sätestavad hargmaiste ettevõtete vastutustundelise äritegevuse korraldamise vabatahtlikud põhimõtted ja normid;
- võrdse kohtlemise otsus sätestab liikmesriikide kohustuse tagada asukohariigis tegevustele väliskapitali poolt kontrollitavatele ettevõtetele sama soodne kohtlemine kui on on tagatud samaväärsetele kodumaistele ettevõtetele;
- rahvusvahelisi investeeringuid soodustavate meetmete ja takistavate meetmete otsus toetab liikmesriikide püüet tõhustada koostööd rahvusvahelisi otseinvesteeringuid mõjutavate meetmete osas;
- vastuoluliste nõuete otsus kutsub liikmesriike üles hoiduma või oluliselt vähendada hargmaistele ettevõtetele vastuoluliste nõuete esitamist erinevate riikide valitsuste poolt.

OECD deklaratsiooni ja otsuseid on korrapäraselt läbivaadatud² (1979, 1982, 1984, 1991). Viimane läbivaatamine viidi lõpule 2000. aasta juunis. Võrreldes eelmiste läbivaatustega olid selle käigus suuniste tekstis tehtud uuendused kõige kaugemaleulatuvad, mis suurendasid säästva arengu põhivaldkondade (majandus, sotsiaalpoliitika, keskkond)³ kajastamist. Suuniste tõhustamine toimus konstruktiivses dialoogis äriühingutega, töövõtjate esindajatega ja valitsusväliste organisatsioonidega. Normi kohaldamise protseduuri läbivaatamine keskendus ametlikele kontaktpunktidele kui suuniste tõhusa rakendamise eest vastutavatele peamistele valitsusinstitutionidele, kuigi lisaks ametlikele kontaktpunktidele juhendite andmisele nende ülesannete täitmiseks täpsustati ka OECD rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee ülesandeid.

¹ 28. septembril 2000 aastal kirjutas Slovakkia alla liitumislepingu, mille kohaselt sai Slovakkia OECD kolmekümnes liikmesriik. Leping jõustus peale ratifitseerimist Slovakkia parlamendis.

² Vt. Läbivaatamise aruandeid: *Rahvusvahelised investeeringud ja hargmaised ettevõtted: 1976. aasta deklaratsiooni ja otsuste läbivaatamine* (OECD Pariis, 1979); *1976. aasta deklaratsiooni ja otsuste vahearuanne* (OECD Pariis, 1982); *1976. aasta deklaratsiooni ja otsuste 1984. aasta läbivaatamine* (OECD Pariis, 1984), *OECD rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete deklaratsioon ja otsused, 1991. aasta läbivaatamine* (OECD Pariis, 1992)

³ Koos lisatud soovustega laste ja sunniviisilise töö kaotamiseks sisaldavad suunised kõiki töösuhete rahvusvaheliselt tunnustatud põhinorme. Keskkonna peatükk julgustab ettevõtteid suurendama keskkonnametmete tõhusust selliste meetmete nagu ettevõttesisese keskkonnajuhtimise parandamine, avaldatava keskkonnalase info mahu suurendamine ja keskkonnamõtjude tõhusam arvestamine. Sisse viidi ka soovitud inimõiguste osas. Uute peatükkidena lisati korruptsiooni vastu võitlemine ja tarbijakaitse. Teabe avaldamise peatükk uundati lähtuvalt OECD poolt koostatud äriühingute riikliku reguleerimise põhimõtetest ning tunnustades ettevõtete poolt saavutatud edu sotsiaalse ja keskkonnalase vastutuse suurendamisel ja julgustades neid selle edasise suurendamisel.

Tervitades uuendatud suuniseid märkisid OECD ministrid, et “suunised sätestavad jõulised soovitused ülemaailmseks vastutustundeliseks äritegevuseks kooskõlas olemasoleva seadusandlusega. Nad on osa OECD rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete deklaratsioonist, mis võimaldab parandada rahvusvahelist investeerimiskliimat ja julgustab hargmaiseid ettevõtteid andma panust majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaliste eesmärkide saavutamiseks”⁴.

Ministrid märkisid samuti, et “OECD jätkab analüütilist tööd investeerimispoliitika alal, mis hõlmab ka tööd investeeringute liberaliseerimise kasu suurendamise, selle sotsiaalsete ja keskkonnaliste mõõtmete ja investeeringute ligitõmbamise kahjuliku konkurentsi vormide uurimise osas. OECD julgustab mitteliikmesriike liituma rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete deklaratsiooniga.”

Deklaratsiooni ja temaga seotud õigusaktide tõhusus sõltub sellest, millise tähtsuse annavad sellele liitunud riigid nii siseriiklikult kui ka läbi OECD poolt sätestatud protseduuride.

Otsustava tähtsusega on ka äriühingute (keda esindab äri ja tööstuse konsultatiivkomiteed OECD juures - BIAC), töövõtjate (keda esindab ametiühingute konsultatiivkomiteed OECD juures - TUAC) ja teiste valitsusväliste organisatsioonide jätkuv toetus ja kaasamine.

⁴ Väljavõte OECD 2000. aasta juunikuise ministrite kohtumise pressiteatest [<http://www.oecd.org/media/release/nw00-70a.htm>].

RAHVUSVAHELISTE INVESTEERINGUTE JA HARGMAISTE ETTEVÕTETE DEKLARATSIOON

27. juunil 2000

LIITUVAD VALITSUSED,⁵

VÕTTES ARVESSE,

et rahvusvahelised investeeringud on maailma majandusele suure tähtsusega ja on andnud märkimisväärse panuse liituvate riikide arengusse;

et hargmaised ettevõtted etendavad investeerimisprotsessis tähtsat rolli;

et rahvusvaheline koostöö võib tõhustada välisinvesteeringute tegemist, julgustada hargmaiseid ettevõtteid kaasa aitama majanduslikule ning sotsiaalsele arengule ja keskkonnaseisundi parandamisele ning oluliselt vähendada nende ettevõtete tegevusest tuleneda võivaid raskusi ja aidata neist üle saada;

et kasu rahvusvahelisest koostööst suureneb, kui rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete seotud asju lahendatakse omavahel kooskõlas olevate ja tasakaalustatud õigusaktide alusel,

DEKLAREERIVAD JÄRGMIST.

Suunised hargmaistele ettevõtetele	I.	Liituvad valitsused soovivad oma riigis tegutsevatele või oma riigist pärinevatele hargmaistele ettevõtetele järgida käesoleva dokumendi 1. lisa ⁶ esitatud suuniseid lähtudes kaalutlustest ja kokkulepetest, mis on esitatud sissejuhatuses ja moodustavad suuniste lahutamatu osa.
Võrdne kohtlemine	II. 1.	Kooskõlas vajadusega hoida avalikku korda, kaitsta oma olulisi julgeolekuhuve ning täita rahvusvahelise rahu ja julgeolekuga seotud kohustusi peaksid liituvad valitsused kohtlema oma riigis tegutsevaid ja otseselt või kaudselt teise liituva riigi füüsiliste või juriidiliste isikute

⁵ 27. juunil 2000. a. on liituvad valitsused kõik OECD liikmed ning Argentina, Brasiilia, Tšiili ja Slovaki Vabariik. Euroopa Ühendust on kutsutud assotsieeruma võrdse kohtlemise osaga asjades, mis kuuluvad tema pädevusse.

⁶ Hargmaiste ettevõtete suuniste tekst on esitatud käesoleva bukleti lisa 1

- omandis olevaid või kontrollitavaid ettevõtteid (edaspidi “väliskapitali kontrollitavad ettevõtted”) oma õigusaktide ja haldustavade alusel, mis on kooskõlas rahvusvahelise õigusega, ja vähemalt sama soodsalt kui koheldakse võrreldavaid kodumaiseid ettevõtteid (edaspidi “võrdne kohtlemine”).
2. Liituvad valitsused kaaluvad võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamist riikide suhtes, kelle valitsused ei kuulu liituvate valitsuste hulka.
 3. Liituvad valitsused püüavad tagada, et nende territoriaalsed haldusüksused rakendavad võrdse kohtlemise põhimõtet.
 4. Deklaratsioon ei käsitle liituvate valitsuste õigust reguleerida välisinvesteeringute tegemist ega välisettevõtete asutamise tingimusi.
- Vastuolulised nõuded III. Liituvad valitsused teevad koostööd, et vältida või oluliselt vähendada hargmaistele ettevõtetele vastuoluliste nõuete esitamist ja et nad võtavad arvesse üldpõhimõtteid ja normi kohaldamise põhimõtteid, mis on esitatud 2. lisas⁷.
- Rahvusvahelisi investee- ringuid soodustavad IV.1. Liituvad valitsused tunnustavad vajadust tugev- dada koostööd rahvusvaheliste otseinvestee- ringute alal. ringuid ja takistavad meetmed ja takistavad meetmed
2. Sel viisil tunnustavad liituvad valitsused vaja- dust kaaluda oma huve, mis lähtuvad rahvusva- helisi otseinvesteeringuid soodustavaid meet- meid ja takistavaid meetmeid (edaspidi “meet- med”) reguleerivatest õigusaktidest ning selle valdkonna haldustavade- st.
 3. Liituvad valitsused püüavad muuta need meet- med võimalikult arusaadavaks, et nende tähtsust ja eesmärki saaks kindlaks teha ja et teave nende

⁷ Hargmaistele ettevõtetele vastuoluliste nõuete esitamise kollisiooninormi kohaldamise üldpõhimõtted ja normi kohaldamine on esitatud käesoleva bukleti lisas 2.

kohta oleks hõlpsasti kättesaadav.

Konsulterimine	V.	Liituvad valitsused on valmis konsulteerima üksteisega eespool nimetatud küsimustes kooskõlas nõukogu asjakohaste otsustega.
Läbivaatamine	VI.	Liituvad valitsused vaatavad korrapäraselt läbi eespool nimetatud küsimusi, et suurendada liituvate valitsuste majanduskoostöö tõhusust asjades, mis on seotud rahvusvaheliste investeringute ja hargmaiste ettevõtetega.

OECD SUUNISED HARGMAISTELE ETTEVÕTETELE

Sissejuhatus

1. OECD suunised hargmaistele ettevõtetele (edaspidi "suunised") on valitsuste soovitud hargmaistele ettevõtetele. Neis määratakse kindlaks vastutustundelise äritegevuse korraldamise põhimõtted ja normid, mis on kooskõlas kohaldatavate seadustega ja mille järgimine on vabatahtlik. Suuniste eesmärk on tagada, et nimetatud ettevõtted tegutseksid kooskõlas valitsuse poliitikaga; tugevdada ettevõtete ja asukohariigi ühiskonna vahelist usaldust; aidata parandada investeerimistingimusi ja suurendada hargmaiste ettevõtete panust säästvasse arengusse. Suunised on osa OECD rahvusvaheliste investeringute ja hargmaiste ettevõtete deklaratsioonist, mille muud osad käsitlevad võrdset kohtlemist, ettevõtetele esitatavaid vastuolulisi nõudeid ning rahvusvahelisi investeringuid soodustavaid meetmeid ja takistavaid meetmeid.
2. Rahvusvahelises äris on toimunud laiaulatuslikud struktuurimuutused, mida suunised kajastavad. Teeninduse ja teadusmahukate tööstusharude esilekerkimisega on rahvusvahelisele turule tulnud teenindus- ja tehnoloogiaettevõtted. Suured ettevõtted investeerivad rahvusvaheliselt seni enim ja suundumus on laiaulatuslikele rahvusvahelistele ühinemistele. Samal ajal on suurenenud ka väike- ja keskmise suurusega ettevõtete tehtavad välisinvesteringud ning nende ettevõtete rahvusvaheline tähtsus on suurenenud. Nii hargmaised ettevõtted kui ka samalaadi kodumaised ettevõtted kasutavad varasemast mitmekesisemaid ärikorraldus- ja organisatsioonivorme. Strateegilised liidud ja tihedamad sidemed tarnijate ja hankijatega hakkavad ettevõtte piire ähmastama.
3. Hargmaiste ettevõtete struktuuris toimunud kiire areng peegeldub ka nende tegevuses arengumaades, kus välisinvesteringud on kiiresti kasvanud. Arengumaades on hargmaised ettevõtted oma tegevust laiendanud, nii et peale tooraine tootmise ja töötlemise valmistatakse ja koostatakse ka valmistoodangut, arendatakse siseturgu ja osutatakse teenuseid.
4. Hargmaiste ettevõtete tegevus on rahvusvahelise kaubanduse ja rahvusvaheliste investeringute kaudu tugevdanud ja süvendanud OECD riikide majandussidemeid omavahel ning ülejäänud maailmaga. Selline tegevus toob olulist kasu nii lähte- kui ka asukohariikidele. Kasu suureneb, kui hargmaised ettevõtted pakuvad kaupu ja teenuseid, mida tarbijad soovivad osta, konkurentsivõimeliste hindadega ning kui nad tagavad kapitalipakkujatele põhjendatud tulu. Nende kaubandus- ja investeerimistegevus aitab kaasa kapitali, tehnoloogia ning inim- ja loodusressursside tõhusale kasutusele. Nad soodustavad tehnoloogiasiidet maailma regioonide vahel ja kohalikke tingimusi arvestavate tehnoloogiate arengut. Väljaõppe ja töökohal õpetamise kaudu edendavad ettevõtted asukohariikides ka inimkapitali.

5. Majanduslike muutuste laad, ulatus ja kiirus esitavad ettevõtetele ja nendega seotud huvirühmadele uusi strateegilisi väljakutseid. Hargmaised ettevõtted võivad rakendada säästvast arengust lähtuvaid parimaid tegevuspõhimõtteid, et tagada sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnanäesmärkide tihe seos. Hargmaised ettevõtted võivad veel suuremal määral edendada säästvat arengut, kui kaubandus ja investeringud korraldatakse avatud, vaba konkurentsiga ja asjakohaselt reguleeritud turgudest lähtuvalt.

6. Paljud hargmaised ettevõtted on näidanud, et ärikäitumise rangeid norme kohaldades võib majanduskasvu suurendada. Tänapäevases maailmas on konkurents tugev ja hargmaiste ettevõtete tegevust reguleerivad mitmesugused juriidilised, sotsiaalsed ja regulatiivsed normid. Seetõttu võib mõni ettevõtte loobuda järgimast korraldatakse norme ja käitumispõhimõtteid, püüdes saada lubamatut konkurentsieelist. Mõne ettevõtte selline teguviis võib kahjustada paljude head nime ja põhjustada avalikkuse huvi.

7. Paljud ettevõtted on vastuseks avalikkuse huvile arendanud välja siseprogrammid ning juhtimis- ja haldussüsteemid, mis toetavad nende võetud kohustusi hea kodaniku käitumise, heade tavade ning hea äri- ja töövõtjakäitumise suhtes. Mõni neist on võtnud kasutusele konsulteerimis-, auditeerimis- ja sertifitseerimisteenusi, aidates kaasa ekspertuskuste arenemisele nendel aladel. Need jõupingutused on samuti edendanud sotsiaalset dialoogi selle üle, milline on hea ärikäitumine. Suunised selgitavad nendega liitunud valitsuste ühiseid ootusi hea ärikäitumise suhtes ja on ettevõtetele soovitusena nende väärtuste osas. Seega täiendavad ja tugevdavad suunised eraviisilisi jõupingutusi määratleda ja rakendada vastutustundelist ärikäitumist.

8. Valitsused teevad koostööd üksteise ning teiste osalejatega, et tugevdada äritegevuse rahvusvahelisi õiguslikke ja poliitilisi põhimõtteid. Sõjajärgsel ajal on need põhimõtted arenenud alates inimõiguste ülddeklaratsiooni vastuvõtmisest 1948. aastal. Viimasel ajal koostatud õigusaktide hulka kuuluvad ILO deklaratsioon aluspõhimõtete ja -õiguste kohta tööl, Rio keskkonna ja arengu deklaratsioon, "Agenda 21" ning Kopenhaageni sotsiaalse arengu deklaratsioon.

9. OECD on samuti aidanud kaasa rahvusvahelise poliitika põhimõtete arendamisele. Viimasel ajal on vastu võetud rahvusvahelises äritehingus välisriigi ametiisiku toimepandava altkäemaksukuriteo vastu võitlemise konventsioon, OECD äriühingute riikliku reguleerimise põhimõtted ning OECD elektroonilises kaubanduses kohaldatava tarbijakaitse suunised; käimas on töö OECD suunistega hargmaistele ettevõtetele ja maksuhalduritele üleandehindade määramise kohta.

10. Suunistega liituvate valitsuste ühine eesmärk on ergutada hargmaiseid ettevõtteid aitama kaasa majandus-, keskkonna- ja sotsiaalarengule ning oluliselt vähendada raskusi, mida nende tegevus võib põhjustada. Selleks teevad valitsused koostööd paljude äri-, ametiühingu- ja muude valitsusväliste organisatsioonidega, kes töötavad sama eesmärgi nimel. Valitsused saavad selle eesmärgi saavutamisele kaasa aidata, tagades soodsad sisepoliitilised olud stabiilse makromajanduspoliitika, äriühingute võrdse kohtlemise, asjakohase reguleerimine ja läbimõeldud järelevalve, erapooletu kohtu- ja täitevmenetluse

ning tõhusa ja ausa avalikku halduse kaudu. Valitsused saavad selle eesmärgi saavutamisele kaasa aidata ka kehtestades ning edendades säästvat arengut toetavaid norme ja elluviies sellekohast poliitikat ning osaledes algatatud reformides, et tagada avaliku sektori tegevuse tõhusus. Suunistega liitunud valitsused võtavad endale kohustuse pidevalt parandada nii siseriiklikku kui ka rahvusvahelist poliitikat, et suurendada kõigi inimeste heaolu ja tõsta elatustaset.

I. Mõisted ja põhimõtted

1. Suunised on soovitusel, mille valitsused on ühiselt adresseerinud hargmaistele ettevõtetele. Suunistes esitatakse heade tavade põhimõtted ja normid kooskõlas kohaldatavate seadustega. Suuniste järgimine on ettevõtetele vabatahtlik ja neil ei ole õiguslikku jõudu.

2. Kuna hargmaised ettevõtted tegutsevad kogu maailmas, peaks sellealane rahvusvaheline koostöö toimuma kõigis riikides. Suunistega liituvad valitsused julgustavad oma riigis tegutsevaid ettevõtteid järgima suuniseid ettevõtte tegutsemiskohast sõltumata, võttes arvesse asukohariigi olusid.

3. Hargmaist ettevõtet ei ole suuniste eesmärkide täitmiseks täpselt vaja määratleda. Tavaliselt hõlmab hargmaine ettevõtte äriühinguid või muid üksusi, mis on asutatud rohkem kui ühes riigis ja mis on niiviisi seotud, et nad võivad oma tegevust koordineerida mitmeti. Et mõni üksus võib teiste tegevust märkimisväärselt mõjutada, võib nende autonoomia aste hargmaistes ettevõtetes erineda. Omandivorm võib olla nii era-, riigi- kui ka segaomand. Suunised on adresseeritud kõigile hargmaise ettevõtte üksustele (emaettevõtted ja tütarettevõtted). Arvestades kohustuste jaotust eri üksuste vahel, eeldatakse, et nad teevad suuniste järgimisel koostööd.

4. Suunised ei ole mõeldud hargmaiste ettevõtete ja kodumaiste ettevõtete erineva kohtlemise juurutamiseks, vaid nad järgivad üldist head tava. Et suunised on ettenähtud mõlemat tüüpi ettevõtetele, oodatakse nii hargmaistelt kui ka kodumaistelt ettevõtetelt ühesugust käitumist.

5. Valitsused soovivad järgida suuniseid võimalikult suures ulatuses. Tunnistades, et väikese ja keskmise suurusega ettevõtted ei pruugi olla sama suutlikud kui suured ettevõtted, julgustavad suunistega liituvad valitsused neid sellest hoolimata suuniste soovitusi järgima suurimas võimalikus ulatuses.

6. Suunistega liituvatel valitsustel ei ole soovitatav kasutada suuniseid protektsionistlikel eesmärkidel ega viisil, mis sunnib järeldama selle riigi suhtelist eelist, kus hargmaised ettevõtted investeerivad.

7. Valitsustel on õigus oma jurisdiktsiooni piirides rahvusvahelise õiguse alusel näha ette nõudeid, mille kohaselt hargmaised ettevõtted tegutsevad. Hargmaise ettevõtte eri

riikides paiknevad üksused peavad järgima asukohariigi seadusi. Kui liituvad riigid esitavad hargmaistele ettevõtetele vastuolulisi nõudeid, teevad asjaomased valitsused heas usus koostööd võimalike probleemide lahendamiseks.

8. Suunistega liituvad valitsused seovad end kohustusega kohelda ettevõtteid õiglaselt ja kooskõlas rahvusvahelise õigusega ning oma lepingukohustustega.

9. Rahvusvaheliste vaidluste lahendamiseks soovitatakse pöörduda vahekohtusse või soovitatakse rakendada muid vaidluse lahendamise abinõusid kui ettevõtete ja asukohariigi valitsuse vahel tekkivate õigusprobleemide lahendamisele kaasaitamise vahendit.

10. Suunistega liituvad valitsused teavitavad üldsust suunistest ja soovitavad nende kasutamist. Nad seavad sisse ametlikud kontaktpunktid, kes hakkavad teavitama suuniste olemasolust ja tegutsema esindusena kõigi suunistega seotud küsimuste arutamisel. Liituvad valitsused võtavad osa ka asjaomastest läbivaatamis- ja konsulteerimismenetlustest, et arutada suuniste tõlgendamist maailma muutuvaid olusid arvestades.

II. Üldpõhimõtted

Ettevõtetal on soovitatav täielikult arvestada asukohariigis kehtivaid põhimõtteid ja võtta arvesse teiste huvirühmade arvamusi. Ettevõtetal on soovitatav teha järgmist.

1. Säätva arengu huvides aidata kaasa majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaarengule.
2. Kooskõlas asukohariigi valitsuse rahvusvaheliste ja vabatahtlikult võetud kohustustega austada nende inimõigusi, keda nad oma tegevusega mõjutavad,.
3. Tihedas koostöös kohalike äriühingutega ja muu üldsusega edendada kohaliku suutlikkust ning arendada ettevõtte tegevust kodu- ja välisturgudel kooskõlas heade äritavadega.
4. Tööhõive suurendamisega ja töötajate koolituse toetamisega aidata kaasa inimkapitali kujunemisele.
5. Hoiduda taotlemast erandeid või hoiduda nõustumast eranditega, mida ei ole ette nähtud keskkonda, tervisekaitset, ohutust, tööjõudu, maksustamist, finantssoodustusi või muid valdkondi käsitlevates õigusaktides.
6. Toetada ja järgida ettevõtte üldjuhtimise häid põhimõtteid ning kujundada ja rakendada ettevõtte üldjuhtimise häid tavasid.

7. Arendada ning järgida tõhusaid iseregulatsioonitavasid ja tõhusat juhtimiskorraldust, mis on ettevõtte ja asukohariigi ühiskonna vaheliste usalduslike suhete alus.
8. Väljaõppekavade alusel ja muul viisil suurendada töötajate teadlikkust ettevõtte tegutsemise põhimõtetest ning nende järgimise tähtsusest.
9. Hoiduda võtmast distsiplinaar- või muul viisil diskrimineerivaid meetmeid töötaja suhtes, kes esitab heauskselt juhtkonnale või vajaduse korral pädevale ametiasutusele esildise tegevuse kohta, mis läheb vastuollu seaduse või suunistega või ettevõtte põhimõtetega.
10. Võimalust mööda ergutada tarnijaid ja allhankijaid ning muid äripartnereid rakendama suunistega sobivaid ettevõtte juhtimise põhimõtteid.
11. Hoiduda igasugusest sobimatust sekkumisest kohalikku poliitilisse ellu.

III. Teabe avaldamine

1. Ettevõttel on soovitav õigeaegselt ja korrapäraselt avaldada usaldusväärset teavet oma tegevuse, struktuuri, finantsseisundi ja tulemuste kohta. Teavet avaldatakse kogu ettevõtte kohta ja vajaduse korral tegevusharude või geograafiliste piirkondade kaupa. Soovitav on kohandada ettevõtete teabe avaldamise põhimõtted ettevõtte laadi, suuruse ja asukoha järgi, võttes arvesse kulusid ja ärisaladusi ning muud konkurentsi puutuvat.
2. Ettevõttel on soovitav kohaldada teabe avaldamise, raamatupidamise ja auditeerimise suhtes rangeid kvaliteedinorme. Neid on soovitav kohaldada ka sellele teabele, mis finantsvaldkonda ei kuulu, nagu keskkonna- ja sotsiaalteave. Normid või põhimõtted, mille alusel koostatakse ja avaldatakse nii finants- kui ka muu teave, on soovitav avalikustada.
3. Ettevõttel on soovitav avaldada põhiteave, milles märgitakse ettevõtte nimetus, asukoht ja struktuur, emaettevõtte ning põhiliste sidusettevõtete nimetused, aadressid ja telefoninumbrid ning nende aktsiaosaluste ja muude nendevaheliste otseste või kaudsete omandiõiguste protsentuaalne suurus.
4. Ettevõttel on soovitav avaldada ka järgmist teavet:
 - a) ettevõtte finants- ja tegevustulemused;
 - b) ettevõtte eesmärgid;
 - c) peamised aktsiaosalused ja hääleõigus;
 - d) nõukogu liikmed ja juhtkond ning nende tasustamine;
 - e) olulised riskitegurid;
 - f) töötajate ja teiste huvirühmade kohta käivad olulised andmed;
 - g) juhtimisstruktuurid ja -põhimõtted.

5. Ettevõttel on soovitatav anda lisateavet, mis käsitleb:
- a) avalikustamiseks mõeldud väärtushinnanguid või käitumispõhimõtteid ja muid ettevõtte sotsiaal-, eetika- ja keskkonnapõhimõtteid ning muid ettevõttes heaks kiidetud käitumisnorme. Peale selle võib teatavaks teha nimetatud normide ja põhimõtete vastuvõtmise kuupäeva; riigid ja muud üksused, kelle osas neid põhimõtteid rakendatakse, ning nende põhimõtete järgimise tulemused;
 - b) riskijuhtimise korraldust ning seaduste, ja põhimõtete või käitumisnormide kohasust;
 - c) tema suhteid töötajatega ja teiste huvirühmadega.

IV. Töehõive ja töösuhted

Ettevõttel on soovitatav töösuhetele kohaldatavate õigusaktide ning põhiliste töösuhete ja töövõtutavade alusel täita järgmisi nõudeid.

1.
 - a) Austada oma töötajate õigust koonduda ametiühingusse või muusse töötajate seaduslikku ühendusse ning töötingimustes kokkuleppimiseks pidama töötajate esindajatega kas individuaalselt või töötajate ühenduste kaudu konstruktiivseid läbirääkimisi;
 - b) tõhustada laste töö keelustamiseks rakendatavaid abinõusid;
 - c) võtta meetmeid sunniviisilise töö kaotamiseks;
 - d) võrdselt kohelda oma töötajaid nende rassist, nahavärvist, soost, usutunnistusest, poliitilistest veendumustest, rahvusest või sotsiaalsest päritolust sõltumata; valitsuse poliitikast lähtuvalt võib töötajaid valida iseloomustavate tunnuste järgi eelkõige töehõivevõimalustes võrdsuse suurendamiseks, või kui see on seotud ametinõuetega.
2.
 - a) Võimaldada töötajate esindajatel vajaduse korral osaleda tõhusate kollektiivlepingute väljatöötamisel;
 - b) anda töötajate esindajatele tööolude üle peetavateks konstruktiivseteks läbirääkimisteks vajalikku teavet;
 - c) edendada tööandjate ja töövõtjate ning nende esindajate ühishuvipidamisi ning muud koostööd ühishuvivaldkondades.
3. Anda töötajatele ja nende esindajatele teavet, mis võimaldab neil saada tõepärase ülevaate üksuse või vajaduse korral kogu ettevõtte tegevusest.
4.
 - a) Järgida vähemalt sama soodsaid töehõive- ja töösuhtenorme kui need, mida järgivad võrreldavad tööandjad asukohariigis;
 - b) astuda samme tööohutuse ja tervishoiu nõuete järgimiseks.
5. Võimalikult suures ulatuses võtta tööle kohalikke elanikke ning nende tööoskuste suurendamiseks korraldada töötajate väljaõpe koostöös nende esindajatega ja vajaduse korral ka asjaomaste ametiasutustega.

6. Üksuse sulgemisega või muu tegevusmuudatusega kaasnevast kollektiivsest koondamisest, mis võib oluliselt mõjutada töötajate toimetulekut, teavitada töötajate esindajat ja vajaduse korral ka asjaomaseid ametiasutusi ning tegema nendega koostööd, et ebasoodsaid tagajärgi oluliselt leevendada. Koondamisjuhtumite erisusi arvestades on juhtkonnal soovitatav koondamisest teatada enne lõpliku otsuse langetamist. Otsuste tagajärgede leevendamiseks tehtava konstruktiivse koostöö huvides võib rakendada ka muid abinõusid.

7. Kui töötajate esindajatega peetakse heauskseid läbirääkimisi tööolude üle või kui töötajad kasutavad oma organiseerumisõigust, hoiduda ähvardamast viia asukohariigist teise üle kas kogu majandusüksus või osa sellest või tuua üle töötajaid ettevõtte teistes riikides paiknevatest üksustest, et ebaausalt mõjutada läbirääkimisi või takistada organiseerumisõiguse kasutamist.

8. Võimaldada oma töötajate volitatud esindajatel pidada läbirääkimisi kollektiivlepingu või töötajate ja juhtkonna suhete üle ning lubada pooltel ühistes huviküsimustes konsulteerida juhtkonna esindajatega, kes on volitatud neid küsimusi otsustama.

V. Keskkond

Ettevõttel on soovitatav asukohariigi õigusakte ja haldustavasid ning asjakohaseid rahvusvahelisi kokkuleppeid, põhimõtteid, eesmärgid ja norme järgides võtta tõhusaid meetmeid, et kaitsta keskkonda ning inimeste tervist ja ohutust ning üldiselt korraldada oma tegevust säästva arengu põhimõttest lähtudes. Ettevõtetel on soovitatav esmajärjekorras rakendada järgmisi abinõusid.

1. Sisse seada ettevõttele sobiv keskkonnajuhtimise korraldus ja seda järgides:
 - a) koguda usaldusväärset ja ajakohast teavet selle kohta, kuidas tema tegevus mõjutab keskkonda ning inimeste tervist ja ohutust ning analüüsima seda;
 - b) seada keskkonnameetmete tõhustamiseks kindlad eesmärgid ja ülesanded ning näha ette nende korrapärane ajakohastamine;
 - c) korraldada järelevalve keskkonna, tervise ja ohutuse kaitseks seatud eesmärkide saavutamise ja ülesannete täitmise üle.
2. Kuludega ning ärisaladusega ja intellektuaalse omandi kaitsega seotud asjaolusid arvestades:
 - a) õigel ajal anda avalikkusele ja töötajatele usaldusväärset teavet selle kohta, kuidas võib ettevõtte tegevus mõjutada keskkonda ning inimeste tervist ja ohutust; teave võib sisaldada ka keskkonnameetmete tõhustamise aruannet;
 - b) õigel ajal pidada nõu ja muul viisil suhelda nende ühiskonnarühmadega, keda ettevõtte keskkonna-, tervise- ja ohutuspõhimõtete rakendamine vahetult mõjutab.

3. Selgitada, millist mõju võivad ettevõtte tootmisprotsessid, kaubad ja teenused nende kasutusea jooksul avaldada keskkonnale ning inimeste tervisele ja ohutusele. Kui kavandatav tegevus võib keskkonda, tervist või ohutust oluliselt mõjutada ja kui selle kohta on pädeva ametiasutuse otsus, valmistada ette asjakohane keskkonnamõtjude hindamine.
4. Keskkonda raskelt kahjustada võivate tegurite selgitamiseks tehtud teadusuuringute tulemusi arvestades ning lähtudes vajadusest kaitsta inimeste tervist ja tagada nende ohutus, vältida kahjustuste ärahoidmiseks või oluliseks vähendamiseks meetmete võtmisega viivitamist teadusuuringute puudulikkuse ettekäändel.
5. Koostada tegevuskava ettevõtte tegevusest tulenevate raskete keskkonna- ja tervisekahjustuste ärahoidmiseks või vähendamiseks ning kahjustuste tagajärgede leevendamiseks ning hoidma töökorras õnnetuse tõttu tekkinud hädaolukorrast teavitamise kanalid.
6. Püüda pidevalt tõhustada ettevõtte keskkonnameetmeid, et vajaduse korral:
 - a) rakendada ettevõtte kõigis üksustes tehnoloogiat ja tööoperatsioone, mis on vastavuses ettevõtte kõige paremini toimivas üksuses kohaldatavate keskkonnanõuetega;
 - b) töötada välja ning hankida tooteid ja teenuseid, mis on otstarbekohase kasutamise korral keskkonna- ja kasutajaohutud, mis on energia- ja toorainesäästlikud ning mis on kas korduv- või taaskasutatavad või ohutult kasutuselt kõrvaldatavad;
 - c) suurendada tarbijate teadmisi keskkonnamõtjudest, mis kaasnevad ettevõtte toodete ja teenuste kasutamisega;
 - d) pikema aja uurida jooksul ettevõtte keskkonnametmete tõhustamise viise.
7. Korraldada töötajatele väljaõppe keskkonnatervishoiu ja keskkonnaohutuse alal nagu ohtlike materjalide käsitlemine ja keskkonnaõnnetuste ärahoidmine ning keskkonnamõtju hindamisemenetluse, avalike suhete, keskkonnatehnoloogia ja muu keskkonnajuhtimise alal.
8. Toetada majanduslikult tõhusa keskkonnavalase poliitika elluviimist, näiteks keskkonnateadlikkust ja -kaitset tõhustava koostöö või algatuse kaudu.

VI. Korruptsiooni vastu võitlemine

Ettevõtte ei tohi otseselt ega kaudselt pakkuda, lubada, anda ega nõuda altkäemaksu või muud keelatud hüvet, et saada äri- või muud kõrvaldatud eelist või et seda säilitada. Ettevõtetelt ei tohi nõuda ega oodata altkäemaksu või muu ebaseadusliku hüve andmist. Ettevõtted on soovitatav esmajoones täita järgmisi nõudeid.:

1. Ei tohi ametiisikule või äripartneri töötajale maksta osa lepingumaksumusest. Ettevõtetal ei ole soovitatav sõlmida allhanke- ega nõustamislepinguid ega esitada ostutellimusi, et teha makseid ametiisikutele või äripartnerite töötajatele või nende sugulastele või kaasosanikele.
2. Tasustada vahendajaid seaduse kohaselt ja üksnes seaduslike teenuste eest. Soovitatav on vajaduse korral koostada ja teha pädevatele ametiasutustele kättesaadavaks nende vahendajate nimekiri, kes on palgatud tegema tehingutega avalik-õiguslike institutsioonidega ja riiklike ettevõtetega.
3. Ettevõttel on soovitatav rohkem tutvustada abinõusid, mida ta rakendab altkäemaksukuritegude ja väljapressimise tõkestamiseks. Altkäemaksukuritegude ja väljapressimise tõkestamiseks võib võtta avalikke kohustusi ning nende kohususte täitmiseks rakendatud juhtimiskorraldust. Ettevõttel on soovitatav suhelda üldsusega, et suurendada üldsuse teadlikkust ning edendada koostööd altkäemaksukuritegude ja väljapressimise vastu võitlemiseks.
4. Soovitatav on teha töötajatele teatavaks ettevõtte põhimõtted, mida ta rakendab altkäemaksukuritegude ja väljapressimise vastu võitlemiseks, ning nende põhimõtete järgimise tähtsus, põhimõtete asjakohase levitamise ning väljaõppeprogrammide ja distsiplinaarmeetmete kaudu.
5. Soovitatav on rakendada altkäemaksukuritegude ja muude korruptiivsete tegude toimepanemist tõkestavaid juhtimiskontrolli abinõusid ning järgida finants- ja maksuarvestus- ning auditeerimistavasid, mis hoiavad ära raamatupidamisväliste või salajaste arve avamise või nende dokumentide koostamise, milles ei ole tehingud õigesti kajastatud.
6. Ei tohi teha ebaseaduslikke annetusi riigi- ja kohaliku omavalitsuse ametnikukandidaatidele ega erakondadele või muudele poliitilistele ühendustele. Annetuse tegemisele kohaldatakse avalikustamismõuet ja annetuse tegemisest on soovitatav teatada kõrgemale juhtkonnale.

VII. Tarbijate huvid

Tarbijaga suheldes on ettevõttel soovitatav järgima ausaid äri-, turundus- ja reklaamitavasid ning võtta asjakohaseid meetmeid, et tagada oma kaupade või teenuste ohutus ja kvaliteet. Esmajoones on soovitatav rakendada järgmisi abinõusid.

1. Tagada, et tema pakutavad kaubad või teenused on tarbija tervise ja ohutuse tagamiseks kokkulepitud või seaduses ettenähtud nõuete kohased ning sel eesmärgil on kaubad või teenused tähistatud terviseriskidest hoiatava märgistusega ning tooteohutuse ja teabemärgistusega.

2. Anda selget ja ammendavat teavet, et võimaldada tarbijal teha teadlik otsus kauba või teenuse sisu ja ohutuse ning kauba hoidmise ja kauba kasutusest kõrvaldamise kohta.
3. Avalikult ja tõhusalt menetleda tarbijakaebusi ning soodustada tarbijakaebuste õiglast ja õigeaegset lahendamist ilma tarbijale liigseid kulutusi tekitamata.
4. Hoiduda tarbijale eksitava teabe andmisest või teabe andmata jätmisest või muust ebaausast tegevusest tarbijale teabe andmisel.
5. Järgida tarbija isikuandmete ja eraelu kaitse nõuet.
6. Teha tihedat koostööd asjaomaste ametiasutustega, et ära hoida või kõrvaldada ettevõtte toodete kasutamisest tuleneda võivat ohtu inimeste tervisele ja ohutusele.

VIII. Teadus ja tehnika

Ettevõttel on soovitatav võtta teaduse ja tehnika vallas järgmisi meetmeid.

1. Tegutseda kooskõlas asukohariigi teadus- ja tehnoloogiapoliitika ja -kavadega ning võimalustekohaselt toetama asukohariigi uuendusalgatusi nii kohalikul kui ka üleriigilisel tasandil.
2. Võimaluse piires korraldada oma äritegevus viisil, mis lubab tehnoloogia ja oskusteabe siiret ja kiiret levikut järgides intellektuaalse omandi kaitse nõudeid.
3. Võimaluse piires viia läbi teaduse ja tehnika arendustegevust asukohariigis arvestades kohaliku turu vajadusi ning ärihuvist lähtudes võtta teaduse ja tehnika valdkonnas tööle asukohariigi elanike ja korraldada nende väljaõpet.
4. Anda intellektuaalse omandi õiguse kasutuslitsentse või muul viisil siirata tehnoloogiat mõistliku tähtajaga ning tingimustel ja viisil, mis aitab kaasa asukohariigi pikaajalisele arengule.
5. Ärihuvist lähtudes arendada sidemeid kohalike ülikoolidega ja avalike teadus- asutustega ja ning osaleda kohaliku tööstuse või tööstusliitudega korraldatavates teadus- uuringutes.

IX. Konkurents

Ettevõttel on soovitatav õigusakte järgides lähtuda oma tegevuses konkurentsipõhimõttest. Esmajoones on soovitatav täita järgmisi nõudeid.

1. Hoiduda sõlmimast või ellu viimast konkurentsivabadust kahjustavaid turuosaliste vahelisi kokkuleppeid, mille eesmärgiks on:
 - a) määrata hind;
 - b) teha teeseldud pakkumine (kokkulepitud pakkumine);
 - c) kehtestada kvoot või muu toodangupiirang;
 - d) jagada või eraldada turud klientide, tarnijate, territooriumide või tegevusalade põhjal.

2. Tegutseda konkurentsiseaduste kohaselt, järgides ka nende riikide konkurentsiseaduste kohaldatavust, kelle majandust võib ettevõtte konkurentsivastane tegevus kahjustada.

3. Teha koostööd nende riikide konkurentsiametitega ning seadusi järgides ja korrakohaseid kaitseabinõusid rakendades anda teabepäringutele võimalikult kiireid ja täielikke vastuseid .

4. Töötajate teadlikkuse suurendamiseks selgitada neile kohaldatavate konkurentsiseaduste ja konkurentsipõhimõtete järgimise tähtsust.

X. Maksustamine

Ettevõttel on soovitatav toetada asukohariigi eelarve täitmist tasudes oma maksukohustused õigel ajal. Esmajoones on soovitatav järgida asukohariigi makse reguleerivaid õigusakte ja võtta meetmeid järgimaks nii õigusaktide sätet kui ka mõtet. Sel eesmärgil annab ettevõtte oma tegevusest lähtuvate maksude õigeks määramiseks vajaliku teavet selleks volitatud ametiasutustele ja ühtlustab üleandehinna (kontsernisisesest hinnast) määramise praktika konkurentsipõhimõtetega.

HARGMAISELE ETTEVÕTTELE KOLLISIOONINORMI KOHALDAMISE ÜLDPÕHIMÕTTED JA NORMI KOHALDAMINE⁸

ÜLDPÕHIMÕTTED

1. Uut õigusakti kavandades või kehtestatud õigusakti alusel toimides või jurisdiktsiooni muul viisil teostades, mis võib minna vastuollu teise liikmesriigi õiguspõhimõtetega ja viia hargmaisele ettevõttele vastuoluliste nõuete esitamisele, on liikmesriigil soovitatav:

- a) järgida rahvusvahelise õiguse asjakohaseid põhimõtteid;
- b) head tava ja teiste liikmesriikide huve järgides vältida või oluliselt vähendada vastuolusid, mida nad võivad põhjustada⁹;
- c) austada teiste liikmesriikide suveräänsust ning õigustatud majandus-, õigus- ja muid huve;
- d) järgida lepingukohustusi ja arvestada tagasiulatuva toimega meetmete kohaldamise võimalikku ebasoodsat mõju.

2. Liikmesriikidel on soovitatav edendada ühepoolse tegevuse asemel koostööd, et vastuolulisi nõudeid ja neist tulenevaid probleeme vältida või oluliselt vähendada. Liikmesriigil on soovitatav korraldada teise liikmesriigi asjakohase taotluse alusel konsultatsioone, et jõuda nende probleemide vastastikku vastuvõetavate lahendusteni.

KOHALDAMINE

3. Liikmesriigid tunnistavad, et enamasti on tõhus kahepoolne koostöö, kuid teatud juhtudel võib osutuda tõhusamaks mitmepoolne koostöö.

4. Seetõttu on liikmesriikidel soovitatav:

- a) töötada välja vastastikku kasulikud, praktilised ja asjakohaste kaitsemeetmetega varustatud kahepoolsed ametlikud või mitteametlikud kokkulepped teiste liikmesriikide teavitamiseks ja nendega konsulteerimiseks;
- b) viivitamata ja osavõtlikult kaaluda teavitamis- või konsultatsioonitaotlusi, mille *ad hoc* on esitanud liikmesriik, kes leiab, et tema huve võivad mõjutada lõikes 1 nimetatud meetmed, mille võtmist võib eeldada liikmesriigilt, kellega kahepoolset lepet ei ole;
- c) teistele asjaomastele liikmesriikidele teatada viivitamata uuest õigusaktist, mis tema valitsus on esitanud vastuvõtmiseks ja mis suure tõenäosusega on vastuolus teise liikmesriigi õigusnormide või õiguspõhimõtetega ning põhjustab vastuoluliste nõuete esitamist hargmaistele ettevõtetele;

⁸ Kollisiooninormi kohaldamise üldpõhimõtted ja normi kohaldamise on ministrid heaks kiitnud 1984. aasta mais. Need on lisatud 1976. aasta deklaratsioonile 1991. aasta läbivaatamise tulemusena.

⁹ Hea tava põhimõtte rakendamine, nagu seda mõnes liikmesriigis mõistetakse, tähendab selle põhimõtte järgimist oma õigusemõistmisel. Käesolev tekst on kokkulepitud õigusaktide lahutamatu osa.

- d) viivitamata ja osavõtlikult kaaluda teise liikmesriigi taotlusi, et korraldada konsultatsioonid rahvusvaheliste investeringute ja hargmaiste ettevõtete komitees või võtta muid pooltele vastuvõetavaid meetmeid. Konsultatsioone hõlbustab võimalikult varajane teavitamine;
- e) viivitamata ja põhjalikult arutada vastuolude vähendamiseks või kõrvaldamiseks konsultatsioonidel tehtud ettepanekuid.

Käsitatud menetlust ei kohaldata äritegevuse piirangutele ega muudele regulatsioonidele, mis on ette nähtud OECD kokkulepetes.

OECD NÕUKOGU OTSUSED

OECD suunised hargmaistele ettevõtetele

NÕUKOGU OTSUS

Juuni 2000

NÕUKOGU,

võttes arvesse Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) 1960. a 14. detsembri konventsiooni;

arvestades OECD rahvusvaheliste investeringute ja hargmaiste ettevõtete deklaratsiooni (edaspidi "deklaratsioon"), milles on liituvate riikide valitsused (edaspidi "liituvad riigid") ühiselt soovitanud oma riigis tegutsevatel või oma riigist pärinevatel hargmaistel ettevõtetel järgida suuniseid hargmaistele ettevõtetele (edaspidi "suunised");

tõdedes, et hargmaised ettevõtted tegutsevad kogu maailmas ning et seetõttu on riikidel soovitatav teha deklaratsioonis käsitletud valdkondades koostööd;

võttes arvesse rahvusvaheliste investeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee volitusi, esmajoones tema vastutust deklaratsiooni [C(84)171(lõplik), uuendatud C/M(95)21] eest;

arvestades 1976. aasta deklaratsiooni esimese läbivaatamise aruannet [C(79)102(lõplik)], deklaratsiooni teise läbivaatamise aruannet [C/MIN(84)5(lõplik)], deklaratsiooni 1991. aasta läbivaatamise aruannet [DAFFE/IME(91)23] ja 2000. aasta suuniste läbivaatamise aruannet [C(2000)96];

võttes arvesse nõukogu 1984. a juuni teist läbivaadatud otsust [C(84)90], mida muudeti juunis 1991 [C/MIN(91)7/ANN1];

arvestades, et suunistes käsitletud asjades korraldatavatele konsultatsioonidele kohaldatavat menetlust on soovitatav täiustada, ning et suuniseid tõhustada,

rahvusvaheliste investeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee ettepanekul

OTSUSTAB

tühistada nõukogu 1984. a juuni teise läbivaadatud otsuse [C(84)90], mida on muudetud juunis 1991 [C/MIN(91)7/ANN1], ja asendada see järgmise otsusega.

I. Ametlik kontaktpunkt

1. Liituv riik asutab otsusele lisatud menetluskorda järgides ametliku kontaktpunkti, et korraldada teavitamisüritusi, käsitleda päringuid ja korraldada poolte arutelusid suunistes käsitletud asjades aitamaks kaasa tekkivate probleemide lahendamisele. Kontaktpunkti asutamisest teavitatakse äriühingute, töövõtjate organisatsioonide ja muid huvitatud pooli.
2. Vajaduse korral teevad riikide ametlikud kontaktpunktid koostööd neis suunistes käsitletud asjades, mis on seotud nende tegevusega. Üldjuhul on soovitatav enne ühenduse võtmist teise riigi ametliku kontaktpunktiga alustada arutelu oma riigis.
3. Ametlikud kontaktpunktid kohtuvad igal aastal, et vahetada kogemusi ja esitada aruanne rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komiteele.

II. Rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee

1. Rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee (edaspidi "komitee") korraldab perioodiliselt või liitunud riigi taotlusel arutelusid suunistes käsitletud asjades ja suuniste rakendamise kogemuste vahetamist.
2. Komitee kutsub äri ja tööstuse konsultatiivkomiteed OECD juures (BIAC) ja ametiühingute konsultatiivkomiteed OECD juures (TUAC) (edaspidi "konsultatiivkomitee") ning muid valitsusväliseid organisatsioone avaldama korrapäraselt arvamust suunistes käsitletud asjades. Lisaks võib nendes küsimustes pidada konsultatiivkomiteedega arutelusid nende taotlusel.
3. Komitee võib teha otsuse korraldada suunistes käsitletud asjades arutelusid deklaratsiooniga mitteliitunud riikide esindajatega.
4. Suuniste selgitamist korraldab komitee. Selgitusi antakse taotluse alusel. Ettevõtte võib suunistes käsitletud asjades avaldada soovi korral oma arvamust kas suuliselt või kirjalikult. Komitee ei anna hinnangut ettevõtete käitumise kohta.
5. Suuniste toime tõhustamiseks korraldab komitee arutelusid ametlike kontaktpunktide tegevuse üle.
6. Suuniste tõhusaks toimimiseks järgib komitee oma ülesannete täitmisel otsusele lisatud menetluskorda.

7. Suunistes käsitletud asjades annab komitee korrapäraselt aru nõukogule suunistes käsitletud küsimustes. Oma aruannetes arvestab komitee ametlike kontaktpunktide aruandeid, konsultatiivkomiteede arvamusi ning vajaduse korral ka muude valitsusväliste organisatsioonide ning mitteliitunud riikide arvamusi.

III. Otsuse läbivaatamine

Otsus vaadatakse läbi korrapäraselt. Otsuse läbivaatamise ettepaneku teeb komitee.

Menetluskord

I. Ametlikud kontaktpunktid

Ametliku kontaktpunkti ülesanne on suuniste toimet tõhustada. Tegutsemise otstarbekuse huvides järgib ametlik kontaktpunkt tegevuse avalikkuse põhimõtet ja tegevuse aruandluse nõuet.

A. *Institutsionaalne korraldus*

Kooskõlas otstarbekohase tegutsemise eesmärgiga korraldab liitunud riik oma ametliku kontaktpunkti tegevuse paindlikkuse põhimõttest lähtudes ning taotleb aktiivset toetust äriühingudelt, töövõtjate organisatsioonidelt ja valitsusvälistelt organisatsioonidelt ning teistelt sotsiaalpartneritelt.

Niisiis:

1. Ametliku kontaktpunkti ülesannet võib täita kõrgem riigiametnik või tema juhitav valitsusasutus. Ametliku kontaktpunkti võib korraldada ka koostööüksusena, kuhu kuuluvad ka teiste riigiasutuste esindajad. Koostööüksuse töösse võib kaasata äriühingudelt ja töövõtjate esindajaid ning teiste huvirühmade esindajaid.
2. Ametlik kontaktpunkt arendab ja hoiab suhteid äriühingudelt ja töövõtjate organisatsioonidega ning teiste huvirühmade esindajatega, kellel on võimalik suuniste tõhusat toimet toetada.

B. *Teavitamine*

Ametlik kontaktpunkt täidab järgmisi ülesandeid.

1. Teeb suuniste teatavaks ja kättesaadavaks riigikeeltes ja sidusinfo ning muude sobivate vahenditega. Soovitav on anda tulevastele kodumaistele ja välisriikide investeerijatele suuniste kohta asjakohast teavet.
2. Koostöös äriühingudelt ja töövõtjate organisatsioonidega ning teiste valitsusväliste organisatsioonidega ja huvigruppidega või muul viisil tõhustab avalikkusele suuniste tutvustamist.
3. Vastab järelepärimisele, mille suuniste kohta esitab:
 - a) teine ametlik kontaktpunkt;
 - b) äriühingudelt, töövõtjate organisatsioon või muud valitsusväline organisatsioon või avalikkus;

- c) mitteliitunud riigi valitsus.

C. Suuniste kohaldamise erijuhud

Ametlik kontaktpunkt aitab lahendada suuniste kohaldamise erijuhtudel tekkivaid küsimusi. Ametlik kontaktpunkt pakub aruteluvõimalust ning aitab äriühingudel, töövõtjate organisatsioonil ja teistel huvirühmadel lahendada tõstatatud küsimust tegusalt ja õigel ajal ning seadusekohaselt. Abi andmiseks täidab ametlik kontaktpunkt järgmisi ülesandeid.

1. Annab esialgse hinnangu selle kohta, kas tõstatatud küsimust on vaja edasi uurida, ja vastab küsimuse esitajale.
2. Kui küsimust on vaja edasi uurida, pakub ametlik kontaktpunkt sobivaid asutusi, kes aitavad asjaosalistel küsimust lahendada. Sel eesmärgil peab ametlik kontaktpunkt asjaosalistega nõu ja vajaduse korral:
 - a) küsib nõu ka asjaomastelt ametiasutustelt ning äriühingude ja töövõtjate organisatsioonide ning teiste valitsusväliste organisatsioonide esindajatelt ning ekspertidelt;
 - b) konsulteerib teise asjaomase riigi ametliku kontaktpunktiga;
 - c) taotleb komiteelt juhendamist, kui kõnealustes olukordades on tekkinud suuniste tõlgendamisel raskusi;
 - d) soovib üldisele kokkuleppele jõudmiseks kasutada lepitus- või vahendusmenetlust ja asjaosaliste nõusolekul hõlbustab nende võtmist, et aidata küsimust lahendada.
3. Kui asjaosalised kokkuleppele ei jõua, teeb ametlik kontaktpunkt selle kohta avalduse komiteele ja vajaduse korral annab suuniste kohaldamiseks soovitusi.
4.
 - a) Et hõlbustada küsimuse lahendamist, rakendab ametlik kontaktpunkt abinõusid äri- ja muu konfidentsiaalse teabe kaitseks. Kui on alustatud menetlust lõike 2 alusel, säilitatakse menetluse konfidentsiaalsus. Kui asjaosalised ei ole menetluse kestel küsimuse lahenduses kokku leppinud, võivad nad alati võtta ühendust, et küsimust arutada. Menetluse ajal antud teabe ja arvamuste suhtes rakendatakse konfidentsiaalsuspõhimõtet, kui asjaosaline ei nõustu nende avalikustamisega.
 - b) Pärast asjaosalistega konsulteerimist avalikustab ametlik kontaktpunkt menetlustulemused, kui suuniste tõhusa kohaldamise huvides ei ole vaja konfidentsiaalsust säilitada.
5. Kui küsimus tekib suuniste järgimisest mitteliitunud riigis, võtab ametlik kontaktpunkt meetmeid kokkuleppele jõudmiseks, võimaluse korral järgides ettenähtud menetlust.

D. Aruandlus

1. Ametlik kontaktpunkt esitab aastaaruande komiteele.
2. Aruandes esitatakse teave ametliku kontaktpunkti tegevuse laadi ja töötulemuste kohta ning lisatakse teave tegevusest suuniste kohaldamise erijuhtudel.

II. Rahvusvaheliste investeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee

1. Komitee täidab oma kohustusi tõhusalt ja õigel ajal.
2. Ametliku kontaktpunkti tegevuse nõustamisel arvestab komitee suuniste tõlgendamiseks esitatud ja muid abitaotlusi.
3. Komitee täidab järgnevaid ülesandeid.
 - a) Analüüsib ametlike kontaktpunktide aruandeid;
 - b) Arutab liitunud riigi või konsultatiivkomitee põhjendatud esildist selle kohta, kas ametlik kontaktpunkt käsitleb erijuhte kooskõlas oma ülesannetega;
 - c) Taotleb selgitust, kui liitunud riik või konsultatiivkomitee esitab põhjendatud esildise selle kohta, kas ametlik kontaktpunkt on suuniseid erijuhtudel õigesti tõlgendanud;
 - d) Annab vajaduse korral soovitusi, et parandada ametlike kontaktpunktide toimimist ja tõhustada suuniste kohaldamist.
4. Komitee võib nõu küsida ekspertidelt ja ta võib suunistes käsitletud asjade käsitlemisel ekspertarvamusest lähtuda. Ekspertarvamuse küsimiseks töötab komitee välja vastava menetluse.

Võrdne kohtlemine

**NÕUKOGU OTSUS
KOLMAS REDAKTSIOON**

Detsember 1991

NÕUKOGU,

võttes arvesse Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni 1960. a 14. detsembri konventsiooni ja esmajoones selle artikli 2 lõikeid c ja d, artiklit 3 ja artikli 5 lõiget a;

arvestades nõukogu rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee volituste 1984. a 13. detsembri resolutsiooni [C(84)171(lõplik)];

võttes arvesse OECD liikmesriikide valitsuste rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete 1976. a 21. juuni deklaratsiooni (edaspidi "deklaratsioon") võrdse kohtlemise osa;

võttes arvesse nõukogu 1984. a 17. mai teist läbivaadatud võrdse kohtlemise otsust [C(84)91];

võttes arvesse rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee võrdse kohtlemise vahendi aruannet [C(91)147 ja parandus 1];

pidades vajalikuks organisatsioonisiselt tõhustada deklaratsioonis sätestatud võrdse kohtlemise põhimõttega (edaspidi "võrdne kohtlemine") vastuolus olevate õigusaktide ja haldustavade (edaspidi "meetmed") läbivaatamise menetlust,

rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee ettepanekul

OTSUSTAB

tühistada nõukogu võrdse kohtlemise 1984. a 17. mai teine läbivaadatud otsus [C(84)] ja asendada see järgmise otsusega.

**Artikkel 1
TEAVITAMINE**

- a) Liige¹⁰ teatab organisatsioonile võrdse kohtlemise põhimõtte suhtes erandi moodustavad meetmed ja muud võrdse kohtlemisega seotud meetmed 60 päeva

¹⁰ Selles otsuses tähendab "liige" otsuseosalist. Käesolev tekst on kokkulepitud õigusakti lahutamatu osa.

jooksul alates nende vastuvõtmisest. Kõik otsused esitatakse käesoleva otsuse A-lisas¹¹.

- b) Liige teatab lõikes a nimetatud meetmete muutmisest organisatsioonile 1 muudatuse tegemisest alates 60 päeva jooksu.
- c) Organisatsioon arutab teatisi kooskõlas lõigetega a ja b, et teha kindlaks, kas liige täidab oma kohustusi deklaratsiooni alusel.

Artikkel 2 ERANDITE ANALÜÜSIMINE

- a) Organisatsioon analüüsib erandeid ja muid artikli 1 alusel teatatud meetmeid kindlaksmääratud ajavahemike järel. Ajavahemik ei tohi olla pikem kui kolm aastat, kui nõukogu ei otsusta teisiti.
- b) Enne lõikes a nimetatud analüüsi teatab liige organisatsioonile, kas ta soovib säilitada artikli 1 alusel teatatud erandit, ja sellise soovi korral põhjendab seda.
- c) Lõikes a nimetatud analüüsi eesmärk on teha liikmetele asjakohaseid ettepanekuid, et aidata neil erandite kohaldamisest loobuda.
- d) Lõikes a nimetatud analüüsimiseks koostatakse riigi ülevaade, milles käsitletakse liikme poolt teatatud kõiki erandeid.
- e) Lõigetega d ja a ei ole vastuolus analüüsida meetmete eritüüpe või gruppe, kui organisatsioon on nii kindlaks määranud.

Artikkel 3 ORGANISATSIOONI POOLE PÖÖRDUMINE

- a) Kui liige leiab, et teine liige on oma kohustusi eirates jätnud arvestamata võrdse kohtlemise põhimõtte ning rakendab või on tarvitusele võtnud või on uuesti tarvitusele võtnud meetmeid ning kui tema arvates on teda sellega kahjustatud, võib ta pöörduda organisatsiooni poole.
- b) Juhtumi arutamine organisatsioonis ei takista organisatsiooni poole pöördunud liikmel juhtumit arutada teise asjaomase liikmega kahepoolset.

¹¹ Lühiduse huvides ei ole otsuse A-lisa siin esitatud. Riikide poolt kohaldatavate erandite täielik nimekiri on kättesaadav OECD web-i leheküljel: www.oecd.org/daf/investment/legal-instruments/nti.htm.

Artikkel 4

RAHVUSVAHELISTE INVESTEERINGUTE JA HARGMAISTE ETTEVÕTETE KOMITEE ÜLDÜLESANDED

- a) Rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee (edaspidi "komitee") arutab kõiki deklaratsiooni sätete või nõukogu võrdset kohtlemist käsitlevate aktide tõlgendamise ja rakendamise küsimusi ning teatab oma järeldustest nõukogule.
- b) Komitee esitab nõukogule ettepanekuid võrdse kohtlemise erandite kaotamiseks ning seoses lõikes a sätestatud muude ülesannetega.

Artikkel 5

RAHVUSVAHELISTE INVESTEERINGUTE JA HARGMAISTE ETTEVÕTETE KOMITEE ERIÜLESANDED

- a) Komitee:
 - i) käsitleb organisatsioonile artikli 2 lõigete a ja b kohaselt teavitatud erandeid ja võimaluse korral teeb ettepanekuid, et aidata liikmetel eranditest loobuda;
 - ii) käsitleb organisatsioonile artikli 1 kohaselt esitatud teatisi;
 - iii) käsitleb organisatsioonile artikli 3 kohaselt esitatud pöördumisi;
 - iv) korraldab liikme taotlusel arutelusid deklaratsiooni kohaldamise asjus.
- b) Komitee võib kutsuda äri ja tööstuse konsultatiivkomiteed OECD juures (BIAC) ja ametiühingute konsultatiivkomiteed OECD juures (TUAC) avaldama korrapäraselt arvamust võrdse kohtlemise asjades ning arvestada nende arvamustega oma aruannetes nõukogule.

Artikkel 6

OTSUSE LÄBIVAATAMINE

Otsus vaadatakse läbi kolme aasta jooksul.

Artikkel 7

EUROOPA MAJANDUSÜHENDUSE OSALEMINE

Otsus ning iga selle muutmise otsus on avatud Euroopa Majandusühendusele liitumiseks. Liitumise kohta esitatakse teatis organisatsiooni peasekretäri.

Vastuolulised nõuded

NÕUKOGU OTSUS

Juuni 1991

NÕUKOGU,

võttes arvesse Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni 1960. a 14. detsembri konventsiooni ja esmajoones selle artikli 2 lõiget d, artiklit 3 ja artikli 5 lõiget a;

võttes arvesse nõukogu rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee volituste 1979. a. 28. novembri resolutsiooni ja esmajoones selle lõiget 2 [C(79)210(lõplik)];

meenutades, et nõukogu on ministrite tasemel kinnitanud rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete 1976. a. deklaratsiooni ning otsuste [C/MIN(84)5(lõplik)] teise läbivaatamise aruande järeldused ja soovitused ning esmajoones selle aruande osa vastuoluliste nõuete kohta;

arvestades OECD liikmesriikide valitsuste 1976. a. 21. juuni deklaratsiooni (läbi vaadatud 4. ja 5. juunil 1991), milles nad üheskoos soovivad liikmesriikidel teha koostööd, et vältida või oluliselt vähendada hargmaistele ettevõtetele esitatavaid vastuolulisi nõudeid;

tunnistades, et on soovitatav säilitada menetlus, mille kohaselt võib vastuolulisi nõudeid käsitlevates asjades korraldada konsultatsioone;

tunnistades, et kuigi hargmaistele ettevõtetele vastuoluliste nõuete esitamise korral on soovitatav tõhustada nii kahepoolset kui ka mitmepoolset koostööd, on tekkivaid probleeme on enamikul juhtudel võimalik tõhusaimalt lahendada kahepoolses koostöös, kuigi mõnel juhul on tõhusam mitmepoolne koostöö;

rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee ettepanekul

OTSUSTAB:

1. Liikmesriik võib taotleda, et komitee korraldaks arutelu hargmaistele ettevõtetele esitatavatest vastuolulistest nõuetest tulenevas asjas. Asjaomased liikmesriigid arutavad viivitamata ja osavõtlikult liikmesriigi taotlust aruteluks komitees või muul vastastikku vastuvõetaval moel. Kokkuleppe kohaselt teatatakse arutelu viivitamatult. Asjaomased liikmesriigid teevad heauskselt koostööd selliste probleemide lahendamisel kas komitees või muul vastastikku vastuvõetaval moel.

2. Komitee korraldab liikmesriikide õiguspõhimõtete ja rahvusvaheliste õiguspõhimõtete ning muude vastuoluliste nõuetega seotud asjade arutamist.
3. Liikmesriigid toetavad komiteed, et aidata tal korraldada üle vaadata vastuolulistest nõuetest tulenevate asjade käsitlemist.
4. Komitee kutsub äri ja tööstuse konsultatiivkomiteed OECD juures (BIAC) ja ametiühingute konsultatiivkomiteed OECD juures (TUAC) avaldama korrapäraselt arvamust vastuolulistest nõuetest tulenevates asjades.
5. Otsus vaadatakse läbi hiljemalt 1997. aastal. Selle ettepaneku teeb komitee.
6. Hargmaiste ettevõtete suuniste otsuse [C(84)90) lõiked 7 - 10 tühistatakse.

Rahvusvahelisi investeeringuid soodustavad meetmed ja takistavad meetmed

**NÕUKOGU OTSUS
TEINE REDAKTSIOON
Mai 1984**

NÕUKOGU,

võttes arvesse Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni 1960. a 14. detsembri konventsiooni ja esmajoones selle artikli 2 lõikeid c, d ja e, artiklit 3 ja artikli 5 lõiget a;

võttes arvesse nõukogu rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee volituste 1979. a. 28. novembri resolutsiooni [C(79)210(lõplik)];

arvestades OECD liikmesriikide valitsuste rahvusvahelisi investeeringuid soodustavate meetmete ja takistavate meetmete 1976. a. 21. juuni deklaratsiooni;

võttes arvesse nõukogu rahvusvahelisi investeeringuid soodustavate ja takistavate meetmete 1979. a 13. juuni läbivaadatud otsust [C(79)145];

arvestades 1976. aasta rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete deklaratsiooni ja otsuste [C/MIN(84)5(lõplik)] teise läbivaatamise aruannet,

rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee ettepanekul

OTSUSTAB.

1. Rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee korraldab konsultatsioone liikmesriigi taotlusel, kes leiab, et tema rahvusvaheliste otseinvesteeringute sissevoolu kahjustavad teise liikmesriigi poolt võetud rahvusvahelisi otseinvesteeringuid soodustavad meetmed või takistavad meetmed. Arvestades meetmete siseriiklikke majanduseesmärke ja olemata vastuolus piirkondlike erinevuste vähendamise poliitikaga, on konsultatsiooni eesmärgiks uurida meetmete negatiivset mõju olulise vähendamise võimalusi.

2. Liikmesriik annab kohaldatavat menetlust järgides kogu lubatava teabe meetme osas, mida konsultatsioonil käsitletakse.

3. Komitee võib kutsuda äri ja tööstuse konsultatiivkomiteed OECD juures (BIAC) ja ametiühingute konsultatiivkomiteed OECD juures (TUAC) väljendama korrapäraselt arvamust rahvusvahelisi investeeringuid soodustavatest meetmetest ja takistavatest meetmetest tulenevates asjades, ning arvestab nende arvamusega oma korrapärastes aruannetes nõukogule.

4. Käesolev otsus vaadatakse läbi hiljemalt kuue aasta möödudes. Läubivaatamise ettepaneku teeb rahvusvaheliste investeeringute ja hargmaiste ettevõtete komitee.
5. Käesoleva otsusega asendatakse otsus [C(79)145].